

Oikeudellinen elämä

OIKEUSMINISTERIÖ julkaisi syyskuussa lainvalmistelun kuulemisoppaan, joka korvaa säädösvalmistelun kuulemisoppaan vuodelta 2016. Uudistettu opas on edeltäjäänsä huomattavasti kattavampi sisältäen konkreettisia ohjeita ja esimerkkejä kuulemisten suunnitteluun, järjestämiseen, dokumentointiin ja käsittelyyn. Opas sisältää kahdentasoisia ohjeistuksia: periaatteita, joita tulisi lähtökohtaisesti soveltaa sellaisenaan, ja vapaaehtoisesti noudatettavia suosituksia. Kuulemisopas ei ole oikeudellisesti sitova, mutta uudessa oppaassa korostetaan, että periaatteista voi poiketa vain perustellusta syystä. Varhaisten, esi- ja perusvalmisteluvaiheen kuulemisten merkitys korostuu myös enemmän verrattuna aiempaan oppaaseen, ja oppaassa on omat lukunsa kuulemisista lakien seurannassa ja jälkiarvioinnissa sekä EU-ennakkovaikuttamisessa, EU-säädösten ja valtiosopimusten valmistelussa. Uudistetun kuulemisoppaan tavoitteiksi mainitaan lainvalmistelun laadun ja avoimuuden parantaminen sekä ministeriöiden kuulemiskäytäntöjen yhdenmukaistaminen hyvien käytäntöjen mukaisesti.

* * *

Rauna Kuokkanen alkuperäiskansojen oikeuksien toteutumisen ja jaetun vastuun näkökulmasta. Päivien paneeleissa jatkettiin vastuullisuuden teemoista niin verotuksen, yritystojen eläinten, luonnon, kansallisen ja kansainvälisen rikosoikeuden, poliisitoiminnan ja turvallistamisen, esitutinnan ja rikosoikeudellisten oikeudenkäyntien näkökulmasta. Paneeleissa nostettiin esiin myös tekoälyn ja vastuullisuuden liittyviä kysymyksiä niin tekoälyn riskien ja mahdollisuuksien kuin vastuunkin näkökulmasta sekä esitettiin ajatuksia ennakoivan oikeuden ja oikeusmuotoilun mahdollisuuksista vastuullisuuden edistämiseksi. Oikeustieteen päivien iltavastaanotto järjestettiin Åbo Akademin historiallisessa Juridicum-rakennuksessa. Iltavastaanotolla sai tutustua Åbo Akademin ja Turun yliopiston LAW-POL-hankkeeseen (<https://lawpol.fi/tietoa-hankkeesta/>), jossa kehitetään oikeuden ja politiikan rajapinnan tutkimusinfrastruktuuria, sekä nauttia työelämäprofessori *Julia Korkmanin* upeista laulusovituksista.

* * *

OIKEUSTIETEEN PÄIVÄT järjesti tänä vuonna Åbo Akademi. Tapahtuma järjestettiin vielä tuolloin kesäisessä Turussa 20.–21.8.2025. Päivien teemana oli vastuullisuus tänään ja huomenna. Tapahtuman keynote-puheenvuoroissa vastuullisuutta (accountability) ja vastuuta (responsibility) käsitteivät julkisoikeuden professori *Ida Koivisto* julkishallinnon läpinäkyvyyden näkökulmasta sekä arktisen alkuperäiskansatutkimuksen professori

POHJOISMAINEN RIKOSOIKEUS-WORKSHOP (Nordisk workshop i straffrätt) järjestettiin Helsingin yliopistossa 11.–12.9.2025. Seminaariin osallistui rikosoikeustieteilijöitä ja virkakunnan edustajia kaikista Pohjoismaista. Tapahtuman ohjelmassa kuultiin ajankohtaisia katsauksia eri Pohjoismaiden kriminaalipolitiikasta, väitöskirjatutkijoiden alustuksia ja Helsingin yliopiston rikosoikeuden emeritusprofessori *Tapio Lappi-Seppälän*

keynote-puheenvuoro. Seminaarissa kuultujen asiantuntijoiden jaettu huolenaihe oli merkittävästi lisääntynyt rikosoikeuden käyttö Pohjoismaissa. Seuraavan kerran samoista teemoista päästään keskustelemaan hieman kauempana, koska näillä näkymin seuraava rikosoikeusworkshop järjestetään Grönlannin Nuukissa 10.–12.6.2026.

* * *

UUDEKSI OIKEUSKANSLERIKSI nimettiin Turun yliopiston oikeustieteen professori *Janne Salminen*, kun *Tuomas Pöysti* irtisanoutui oikeuskanslerin virasta keväällä 2025 siirtyäkseen töihin belgialaiseen Geradin Partners -asianajotoimistoon. Salminen aloitti tehtävässä syyskuussa. Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta järjesti Salmiselle läksiäiset 28.08.2025. Läksiäispuheessaan Salminen painotti olevansa innoissaan uusista työtehtävistä sekä niihin liittyvistä vaatimuksista ja haasteista. Salminen onkin aloittanut tehtävässään vauhdikkaasti, ja useat lehdet ovat julkaisseet uudesta oikeuskanslerista haastatteluja syyskuun aikana.

* * *

HELSINGIN JA TURUN oikeustieteellisiin tiedekuntiin on valittu uudet dekaanit. Uuden dekaanin valinta liittyi Helsingissä *Johanna Niemén* tulevaan eläköitymiseen ja Turussa *Janne Salmisen* oikeuskanslerivalintaan. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan dekaaniksi valittiin veltoiteoikeuden professori *Mika Viljanen*, ja hänen kautensa alkoi syyskuun alussa. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan dekaaniksi valittiin osuuskuntaoikeuden professori *Jukka Mähönen*. Mähösen kausi alkaa tammikuussa 2026.

* * *

OIKEUS- JA YHTEISKUNTATIETEELLISEN YHDISTYKSEN kuulumisia: OYY järjestää syksyllä keskustelutilaisuuden, jonka teemana on ympäristöoikeus ja erityisesti merien suojeleminen. Seuraa yhdistyksen nettisivuja tai somea tapahtuman tarkemmista tiedoista.

Yhdistys myöntää viiden vuoden välein julkaisupalkinnon, ja seuraava palkinto jaetaan vuoden 2025 loppuun mennessä julkaistujen, oikeus- ja yhteiskuntatieteitä yhdistävien artikkelien joukosta. Julkaisupalkinnosta tiedotetaan tarkemmin myöhemmin.

Vuodelle 2026 on suunnitteilla oikeussosiologiseen tutkimukseen keskittyvä tapahtuma, joka laajentaa entisestään yhdistyksen tarjoamia foorumeita tiedeyhteisön kohtaamisille.

* * *

OIKEUSPOLIITTINEN YHDISTYS
DEMLA RY:N kuulumisia: Demla on julkaissut vaalivaikuttamistavoitteensa, joissa yhdistys ehdottaa keinoja Suomen oikeusvaltion korjaamiseksi: <https://www.demla.fi/vaalitavoitteet>. Ehdotukset kattavat tuomioistuinten perustuslakikontrollin ja itsenäisyyden vahvistamista, ulkomaalaisten oikeuksien parantamista sekä elinkelpoisen ympäristön turvaamista.

Demlan pikkujouluja vietetään Helsingissä 29.11.2025. Katso tarkemmat tiedot yhdistyksen nettisivuilta tai somesta.

Demla osallistuu Tieteiden yön 22.1.2026 oikeustieteen ja vallan suhdetta käsittelevällä tilaisuudella.

Demlan jäsenmaksukirjeet ovat lähteneet, muistathan maksaa sen ja tukea niin laadukasta tieteellistä julkaisuutoimintaa kuin perus- ja ihmisoikeuksien edistämistä!